

Fekete J. József

A VILÁGÉGÉS UTÁN

- Hász Róbert: *Ígéretföld*¹ -

Regényként jegyzi a kiadó Hász Róbert *Ígéretföld* című könyvét, a szerző is így tarthatja bizonyára, és el is fogadom. Bár inkább kisregénynek nevezném, de ez talán szörszálhasogatás. Annál is inkább az, mert utóbbi időben problémásnak tartom a „regény” műfaji besorolást, mert zömmel olyan könyvekkel találkozom ezen műfaji megjelölés alatt, amelyeket inkább összefüggő elbeszélésnek neveznék, noha nem egy nem él az összefüggőség elvével (sem). Az *Ígéretföld* nem ilyen, nagyon is egybefüggő, összefogott, zárt közösségekben játszódó cselekménye fő- és mellékszereplőket egyaránt mozgat, az elbeszélés a keretként szolgáló idézetek és a belső utalások révén jelentős időintervallumot fog össze, a szereplők motiváltsága előbb-utóbb kiderül, és egy sajátos világképet jelenít meg. A 161 oldalas könyvből nem sok hiányzik, hogy a „román” klasszikus műfajába soroljuk. Viszont nem igazán tudom, milyen zsánerű szöveget olvastam Hász könyvében.

Valami be nem határolt, évszámokkal megjelölhetetlen jövőben játszódik, ennél fogva futurisztikus, de a tudományos-fantasztikumnak nyoma sincs benne, mindaz, ami az elbeszélésben történik, keményen realiztikus. A megjelenő világ utópisztikus, mert ilyen még nem éltünk meg, egyben disztópikus, avagy anti-utópisztikus, mert nem is szeretnénk megélni az elbeszélteket, ugyanakkor profetikusan is, mert az írói képzelet alkotta léthelyzet bármely pillanatban nyakunkba szakadhat, sőt, egyes elemei, részletei (migráció, társadalmi átrendeződés, az integráció hiánya, korrupció, terrorizmus stb.) már ma is meghatározók életünkben. De a szöveg olvasható krimiként, csalafinta szerelmi történetként, kifordított szociális allegóriaként, a terrorizmus nyomába eredő dokumentációként, egy rút/szép új világ lenyomataként... és ez helyezi a remek könyvek polcára: annyi olvasatot nyit meg, ahány

---

1 Forum Könyvkiadó, Újvidék, 2015.

olvasója akad. Én csupán úgy tudtam olvasni, mint egy könyvet, amiben mindez benne van.

Hozzá kell tenni, hogy a szerző született elbeszélő, ez már nyilvánvaló volt első kötete, a *Szalmakutyák szigete* (1995) megjelenésekor, ami előrevetítette érdeklődését a történelem, az elpusztult világok, a magukba roskadt kultúrák személyek általi megjelenítését, az imaginációval ötvöző elbeszélését, a pontos és célratörő narráció megteremtését. Azóta könyvek sorával bizonyította alkotói alapállásának szilárdságát, azzal, hogy mostani kötetében lendületes párbeszédék révén az egyik lehetséges jövőbe kalauzol. Bár, amikor a jövő szót írom, megremegnek az ujjaim a billentyűzet fölött: ez a jövő már itt van a mában, a regény írásakor a szerző ezt még talán nem is sejtette, hogy a valóság például a tömeges migráció esetében lekörözi a fikciót.

A felvezetőben összegzett kételyeim természetesen lehetetlenné teszik, hogy a könyv tartalmát ízelítőül átmeséljem, annyit viszont megenged, hogy tudjuk, Magyarországon a Kelet és Nyugat borzalmas összecsapását követően megtelepedik a világegésben megsemmisült területekről megmaradt holland népesség, amely immár hat évtizede eltetője a helyi populációnak, a német és a skandináv országokból érkezett vendégmunkásoknak, a gazdaságba beépült cigányságnak. A hollandok fallal körülvett, Ígéretföldnek nevezett enklávében élnek, konzervatív közösségüket szigorú erkölcs, szorgalom, fegyelem vezérli, ezt a vendégmunkásoktól is megkövetelik. Az üvegházaikban megtermelt dinnyét és zöltséget a megtollasodott cigányság értékesíti a világegést követően létrejött új államalakulatokban. Az enklávé körötti dolgokat a Debrecenben állomásozó ENSZ-misszó felügyeli, történetesen Szalma László és Lakatos Lajos összekötők, s mindkettőjüknek viszonyuk van a falakon belül. Az elsőnek szerelmi, a másíknak ugyancsak nőhöz kötődő, felszabadító-mozgalmi. S tudjuk, ahol nő kerül a történetbe, kezdődnek a bonyodalmak...

A Pio atyától (1887–1968) és Alois Irlmaier (1894–1959) német látnoktól vett idézetek érzékletesen mutatják be a globális katasztrófa-ba torkolló III. világháború kezdetét és következményeit, Hász ezekre a jóslatokra építette mozgalmas, dinamikus elbeszélését. A könyvben megjelenő magyar–holland dialógusok, a közösségek másságának kiemelése mögött nem nehéz fölismerni az „otthonról hozott” anyagot, ugyanis a Szegeden élő szerző a vajdasági Doroszlón született, ahol

közvetlenül tapasztalhatta a többnyelvűség és a kisebbségi lét élményeit, a vegyesházasságokat, az integrációt és asszimilációt egyaránt. Ezért is láthatja élesen a különbséget a hollandok identitásukat szabályozással megtartó igyekezetét, a magyarok haszonélvező hozzáállását, a cigányok talpraesettségét és találékonyságát, illetve a befelé forduló értékőrzést, amit egy, a világégést túlélő agg „bokorugró” jelenít meg, aki magányában beszélni is elfelejtett, de konokul őrzi egykori családtagjai sírhelyeit és fényképeit. Számára annyi a világ, amennyit lát belőle.

Az olvasóbarátság rutinjával, nyelvi igényességgel megírt szöveget tartalmazó kötet „könyvélményét” viszont rontja a védőborító. A zombori születésű Davor Gromilovic képzőművész alkotásának fölhasználása telitalálat volt Antalovics Péter kupuszinai költő *Örökszoba* verskötetében, de Hász (kis)regénye esetében nem jött be, a fölhasznált műalkotás nem kommunikál a szöveggel, sőt, azzal teljesen ellentmondó üzenetet hordoz, baklövés volt ezt a munkát választani a könyvhöz.

Pow(d)er, 2016